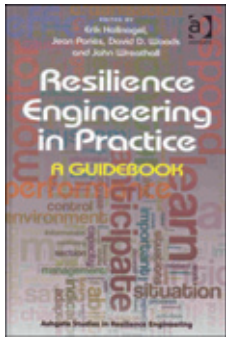

Tung teori om hvordan lage robuste systemer

Erik Hollnagel, Jean Paries,
David D. Woods et al, red.

Resilience engineering in practice

A guidebook. 362 s, tab, ill. Farnham: Ashgate, 2011. Pris GBP 55
ISBN 978-1-4094-1035-5

Risikostyring har vært den tradisjonelle tilnærmingen i sikkerhetsarbeid og er blitt stadig mer populært, også innen medisinen. I denne sammenhengen har man vanligvis fokusert på de farer og feil som enten har skjedd, eller som man mener truer. Det engelske begrepet «resilience engineering» er imidlertid et nytt fenomen og kan oversettes med evnen til å se svikt og suksess som to sider av samme sak: resultatet av hvordan mennesker og organisasjoner håndterer komplekse og underspesifiserte utfordringer i uforutsigbare omgivelser. Fordi tilgjengelige ressurser alltid er begrensede vil man måtte gjøre en avveining mellom effektivitet og grundighet. Vanligvis går dette forbausende bra, men under gitte forutsetninger varierer forhold og prestasjoner slik at uønskede hendelser oppstår. Robuste systemer har evnen til både å lære, respondere, monitorere og ikke minst forutse hva som skjer, og kan skje. Men hvordan skal man så oppnå dette?

Erik Hollnagel, lege med spesialisering innen flymedisin og professor i industrisikkerhet i Paris og Trondheim, er en «tungvekt» innen den moderne «sikkerhetslitteraturen». Han har dyp innsikt i hvordan systemer både lykkes og feiler, og han er både en glimrende foreleser og forfatter.

I denne boken har han sammen med tre andre kjente kolleger samlet 18 tekster. De 36 forfatterne er både fra USA og Europa, og med ulik bakgrunn presenterer de således ulike perspektiver. Tekstene er naturlig nok dermed også litt varierende i språkføring, og noen av dem kunne med fordel vært strammet litt inn. Det er mange illustrasjoner og tabeller, men ingen foto. I figurene forsøker bidragsyterne å fremstille en del teorier grafisk, og det lykkes delvis, selv om figurtekstene ikke alltid er så forklarende. Jeg fant trykkfeil i figurene, noe jeg strengt tatt ikke hadde forventet. Stikkordregisteret kunne også med fordel vært utvidet, gjerne på bekostning av listene over figurer og tabeller.

Boken er forholdsvis tung teoretisk og egner seg nok fortrinnsvis som lesestoff for de som er over gjennomsnittet interessert. Siden boken er generisk i sin tilnærming til problemstillingen, blir utfordringen å forsøke å overføre de prinsippene som fremføres i tekstene, til praktiske tiltak i en medisinsk sammenheng.

Jeg vil derfor heller anbefale at du leser en av Erik Hollnagels andre bøker. Et godt valg her, og som er noe lettere i sin tilnærming til hvorfor ting som går bra, noen ganger går dårlig, er hans forrige utgivelse på samme forlag (1). Får man tenning da, kan nok denne boken likevel være verdt pengene.

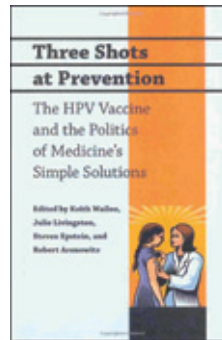
Guttorm Brattebø

Akuttmedisinsk seksjon
Kirurgisk serviceklinikk
Haukeland universitetssykehus

Litteratur

- Hollnagel E. The ETTTO principle: Why things that go right, sometimes go wrong. Farnham: Ashgate, 2010.

Samfunnsvitenskapelig om HPV-vaksinering

Keith Wailoo, Julie Livingston, Steven Epstein
et al, red.

Three shots at prevention

The HPV vaccine and the politics of medicine's simple solutions. 320 s, ill. Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press, 2010. Pris USD 65
ISBN 978-0-8018-9671-2

Denne essaysamlingen har til sammen 22 forfattere, hvorav 19 har samfunnsvitenskapelig og bare tre har biomedisinsk bakgrunn. Forankring i sosiologi og historie er dominerende blant forfatterne, som alle unntatt tre har tilhørighet til nordamerikanske akademiske institusjoner. Den faglige og geografiske forankringen er forklaringen på at boken nesten utelukkende har et samfunnsvitenskapelig og ikke naturvitenskapelig perspektiv, og i hovedsak behandler nordamerikanske forhold.

Hovedinnholdet er en kritisk analyse av markedsføringen av HPV-vaksinering i USA, som foregår direkte mot publikum, i regi av vaksineprodusentene. Et hovedfunn i analysen er at markedsføringen har konsentrert seg for mye om HPV-vaksinen som beskyttelse mot kreft, i stedet for å rette søkelyset mot at HPV-infeksjonen smitter ved seksuell kontakt. Motivet for denne prosjekteringen bort fra kjønns sykdom, over på kreftbeskyttelse, har vært å møte motstanden mot vaksinering av prepubertale jenter, basert på at redusert risiko for seksuell smitte medfører økt fare for promiskuitet. I Norge og Europa er direkte markedsføring av legemidler, slik den foregår i USA, forbudt. Dermed har en stor del av innholdet liten relevans for norske forhold.

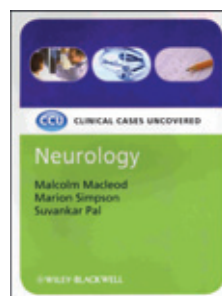
I kapitlet *Public discourses and policymaking. The HPV vaccination from the European perspective* gir sosiologen Andrea Stöckl en glimrende fremstilling av ulike kulturers betydning for innholdet i debatten omkring HPV-vaksinering og vaksinering generelt. Hun påviser at motstand mot HPV-vaksinering på moralistisk grunnlag har vært langt mindre fremtredende i Europa enn i USA.

Målgruppen er ikke åpenbar. Den som måtte etterspørre en kritisk vurdering av biologiske innvendinger mot HPV-vaksinering, har intet å hente. Boken kan kanskje være nyttig for helsejournalister, men vil neppe appellere til lesere med en klinisk tilnærming til vaksineproblematikken.

Bjørn Hagen

Kvinneklinikken
St. Olavs hospital

Lærerike neurologiske sykehistorier

Malcolm Macleod, Marion Simpson,
Suvankar Pal

Neurology

Clinical cases uncovered. 152 s, tab, ill.
Oxford: Wiley-Blackwell, 2011. Pris GBP 22
ISBN 978-1-4051-6220-3

Subjektive plager eller funksjonssvikt som kan skyldes neurologisk sykdom, er vanlig i befolkningen og hyppig årsak til at lege kontaktes. I dette heftet på drøye 150 sider gjennomgår forfatterne